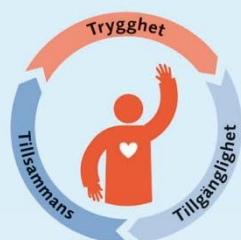

Färdplan Nära vård 2030 i Västerbotten

Färdplan Nära vård 2030 i Västerbotten

Den här färdplanen visar vägen framåt för omställningen till Nära vård i Västerbotten och beskriver den förflyttning som behöver ske i hur vi tänker och hur vi arbetar. Färdplanen utgör en viljeinriktning och en vägledning för ledning och styrning, både för det arbete som sker i samverkan och för internt arbete inom regionen och kommunerna.

Inledning

Vad är viktigt för dig? Vi är alla människor med olika behov, förutsättningar, vilja och förmågor, vilket är en kraft att räkna med och ta tillvara. För att vi som arbetar med välfärdstjänster ska kunna ta vara på kraften måste vi förstå vad som är viktigt för dem vi finns till för och börja använda de resurser och förmågor som varje individ har. Ett bra sätt att börja är att ställa frågor och lyssna. Berättelsen kommer att bli olika beroende på vem som berättar, men varje berättelse är lika viktig på vägen mot en nära vård.

Många bra och innovativa arbeten görs inom områden som rör hälsa, vård, omsorg och stöd i Västerbotten och varje dag möter människor andra människor med engagemang, kunskap och en genuin vilja att göra gott. Men det som rör delaktighet, kontinuitet och tillgänglighet är inte vår bästa gren.

Några röster från Västerbotten om vad som är viktigt:

”Att jag behandlas som en individ och inte efter generella riktlinjer. Att få informativ och individuellt anpassad vård och omsorg som jag själv får vara delaktig i”

”När man kommer till någon inom vården som tar tag i problemet man söker för. Inte säger att det är någon annan som ska ta tag i det...”

”Att man snabbt och enkelt får kontakt, och den hjälp man behöver”

Genom att ta vara på varje individs unika förmågor och arbeta hälsofrämjande och personcentrerat kan vi på ett bättre sätt öka hälsan i befolkningen, samtidigt som våra resurser används på ett effektivare sätt. I stället för att Monika ska behöva söka upp vården varannan vecka för att hon är orolig över sin hjärtsvikt kan hon få stöd genom tekniska hjälpmedel att själv kontrollera sina värden och snabbt stämma av med sin hälsocentral. Eller om vi kan uppmärksamma Amirs oro och bristande koncentration i skolan och samarbeta för rätt stöd tidigt, förebygger vi psykisk ohälsa som kräver mer omfattande insatser. Det blir bättre för alla.

Västerbotten är en bra plats att bo, leva och verka i

Alla människor är födda fria och lika i värdighet och rättigheter. Med dessa ord inleds den första artikeln i FN:s allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna. Ansvaret för att respektera, skydda, uppfylla och främja de mänskliga rättigheterna ligger på flera nivåer i Sverige. Rätten till exempelvis hälsa, bostad, utbildning, arbete, delaktighet och inflytande konkretiseras i mötet mellan kommuner, regioner och invånare. Sedan den 1 januari 2020 är FN:s konvention om barns rättigheter lag i Sverige. Barnkonventionen fastställer att alla barn är lika mycket värda och har samma rättigheter. Varje barn i Västerbotten, oavsett bakgrund, ska behandlas med respekt och har rätt att vara delaktiga i beslut som rör barnet och dess liv. Västerbotten ska vara en bra plats där människor

vill bo, leva och verka. Oavsett var i länet en bor ska det finnas jämlik tillgång till välfärdstjänster och stöd för den egna hälsan.

Nära vård – vad är det?

Nära vård är inte ett förbättringsprojekt eller traditionell organisationsförändring, och inte heller en ny vårdnivå. Nära vård är ett förändrat förhållningssätt och innebär perspektivskiften där vi gör insatser tidigare, närmare och tillsammans. Perspektivskiftena i Nära vård behöver genomsyra allt vi gör och alla beslut som tas inom varje organisation.

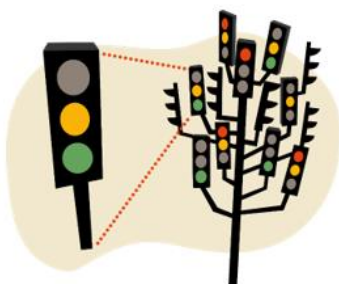
Från organisation till person och relation

Nuläge: Idag utgår verksamheternas planering oftast från organisationens behov, perspektiv och antaganden, vilket gör att tjänsterna inte alltid är väl anpassade för människors behov. Det försvårar också för medarbetare att kunna utgå från personens perspektiv, helhet och situation. Önskat läge: Genom att skapa en tydlig bild av personers faktiska behov att ta som utgångspunkt i planering, kan lösningar formas utifrån personens helhet. Personen är trygg, delaktig och informerad på ett sätt som passar hen och upplever att det är enkelt att få hjälp och stöd från vård och omsorg.

Från isolerade vård- och omsorgsinsatser till samordning utifrån personens fokus

Nuläge: Idag behöver personer som är i behov av vård, omsorg och stöd från olika håll ofta själva söka information och koordinera olika insatser. Det är energikrävande och svårt för personen själva eller för dess anhörig att hålla i alla kontakter och samordna alla olika budskap från olika vårdgivare. Det gör att invånare kan falla mellan stolarna och inte få den hjälp de behöver.

Önskat läge: Personen och/eller dess närstående får enkelt rätt information och är trygga med att olika insatser samordnas oavsett vem som utför dem. Gränser mellan de som utför tjänsterna märks inte av.

En person kan ha många kontakter, och då behövs samordning. Helheten måste fungera för personen.

"Ibland sa läkaren att min dotter måste röra på sig mer medan psykologen sa att hon måste vara hemma och vila. Nu sitter alla på samma möte och vi kan prata om det tillsammans. Nu får jag vara mamma i stället för vårdgivare"

Från reaktiv till proaktiv och hälsofrämjande

Nuläge: Idag är fokus ofta på akuta insatser och att reparera det som redan gått snett. Det leder till lidande för personen, onödigt ohälsa och vårdbehov, vilket kräver resurser som skulle kunna användas bättre.

Önskat läge: Vi arbetar för att främja hälsan i Västerbotten och ger personer stöd för att kunna bibehålla och stärka sin hälsa och sina egna förmågor. Insatser sätts in i ett tidigt skede. Det kan exempelvis handla om stärkt samarbete mellan många aktörer i samhället för att tidigare kunna fånga upp personer i riskgrupper.

Från passiv mottagare till aktiv medskapare

Nuläge: Idag är personen sällan involverad i planering av vare sig sin egen vård, stöd och omsorg eller i utveckling och utformningen av välfärdstjänster, liksom i uppföljning.

Önskat läge: Personen är en självklar del i planeringen och genomförande av insatser som berör den själv, men lika självklar i utveckling av välfärdstjänster och beslut som fattas. På så sätt möter vi behov, anpassar tjänster och kan fokusera på de saker som gör skillnad.

Varför Nära vård?

Under de senaste decennierna har det gjorts stora framsteg inom den svenska välfärden. Idag lever befolkningen längre, mår bättre och många sjukdomar som för inte så länge sedan var dödliga kan vi nu bota och behandla. Idag är överlevnaden i våra stora folksjukdomar såsom stroke och hjärtinfarkt mer än dubbelt så hög jämfört med för 30 år sedan. Ungefär varannan invånare i Sverige lever med en eller flera kroniska sjukdomar och allt fler kan trots sin sjukdom leva ett bra liv. Framstegen har bidragit till mycket positivt, samtidigt som de också förändrat invånarnas behov och skapat nya utmaningar som tillgänglighet, bemötande och kontinuitet. Vårt välfärdssystem har inte hunnit anpassa sig till att möta de nya behoven, utan är fortfarande utformad för att främst ta hand om akuta sjukdomstillstånd. Samtidigt ökar kostnaderna och den demografiska utvecklingen som tillsammans med svårigheter att klara kompetensförsörjningen innebär att allt färre ska ta hand om fler. Därför är det nödvändigt att vi börjar tänka annorlunda och hittar nya arbetsätt som är anpassade efter dagens förutsättningar.

Genom att skifta perspektiv i allt från ledning och styrning till arbetsätt nära invånaren och genom att arbeta tillsammans kan vi skapa bättre förutsättningar för att möta framtiden. Nära vård och ett personcentrerat arbetsätt innebär att vi kan lägga mer tid på det som verkligen gör skillnad för individen och lägga mindre tid på onödigt strul, vilket skulle underlätta för verksamheter, samarbete och skapa bättre arbetsmiljö för enskilda medarbetare.

Framtidsbild Nära vård 2030

En viktig framgångsfaktor i omställningen till Nära vård är samspelet mellan regioner och kommuner. För att möta utmaningarna som det innebär när självstyrande huvudmän samverkar har Region Västerbotten och länets 15 kommuner fattat beslut om en gemensam systemledning för Nära vård i Västerbotten och en gemensam framtidsbild, Framtidsbild Nära vård 2030. Den beskriver hur västerbottningen ska uppleva vården och omsorgen i länet och vilket fokus den gemensamma samverkan ska ha; trygghet, tillgänglighet och tillsammans. Den utgör en värdegrund för samverkan att botten i och anger riktningen framåt mot 2030.

Nära vård 2030

Hälsa, vård och omsorg – med dig, nära dig

Ett samarbete mellan kommunerna i Västerbotten och Region Västerbotten

Trygghet
Jag känner mig trygg med att jag enkelt får hjälp och stöd när jag behöver och får förutsättningar att klara mig själv. Jag och alla parter samarbetar, vilket skapar kontinuitet och trygghet för mig. Jag får ett gott bemötande och upplever engagemang i det vi gör tillsammans.

Tillgänglighet
Jag vet vem jag ska kontakta, eller får hjälp att ta den kontakt som behövs. Jag blir inte hänvisad runt och jag kan välja mellan olika kontaktvägar beroende på vad som passar mig. Jag kan ha möten digitalt när det går och fysiskt när det krävs. För mig är vården en jämlik tjänst som är proaktiv och hälsofrämjande.

Tillsammans
Jag möts av människor som är intresserade av mig som person. Utifrån mina behov skapar vi tillsammans bra förutsättningar för min hälsa. Jag märker aldrig av gränserna mellan olika aktörer eftersom samverkan och kommunikation fungerar bra.

I västerbottningens skor 2030

"Jag möter möjliggörare."

"Som västerbottning har jag tillgång till vård, omsorg och stöd på ett enkelt sätt, oavsett vem jag är eller var i länet jag bor."

"Jag upplever inga gränser mellan dem som utför tjänsterna. Mina kontakter präglas av samspel, medmänsklighet, tillit och engagemang."

"Jag blir sedd och hörd och är samskapande i det som rör min hälsa."

"Jag har förutsättningar att leva ett gott liv med bibehållen hälsa och självständighet, och när jag behöver vård eller stöd får jag snabbt rätt hjälp."

Hur ska vi ställa om till en Nära vård?

Två grundläggande byggstenar i en Nära vård är ett hälsofrämjande och personcentrat förhållningssätt. Grunden är en primärvård där kommuner och region har gemensamt ansvar, och som samspelar med andra verksamheter, myndigheter, civilsamhället och invånarna. Vi måste ta vara på varje individs unika förmågor och erfarenheter, både i varje unikt möte med en individ men även när vi utformar nya arbetssätt, tjänster och lösningar.

För att möta framtidens utmaningar behöver vi arbeta aktivt inom flera olika områden. Det behövs en strukturell samordning, samtidigt måste varje plats utveckla sina lösningar utifrån behoven och förutsättningarna som finns lokalt. För att ge en riktlinje finns det gemensamma strategier. Det är även viktigt att dessa strategier kompletteras med konkreta planer gemensamt i länet och hos varje organisation och verksamhet. Samtliga strategier syftar till att stärka ett hälsofrämjande perspektiv och ett personcentrerat förhållningssätt.

Strategier

Med hälsan i fokus

Vi måste i högre grad arbeta uppströms för att ohälsa inte ska uppstå. Människor i Västerbotten ska ges förutsättningar och stöd för att ta ansvar för sin egen hälsa och göra hälsosamma val. Ett hälsofrämjande perspektiv måste prioriteras i planering, utveckling, genomförande av välfärdstjänster och efterfrågas i uppföljning. Verksamheter måste ges förutsättningar att kunna prioritera hälsofrämjande och förebyggande arbete och för att möjliggöra tidiga, samordnade insatser.

Låt behoven stå i centrum för utvecklingen

Välfärdstjänster måste utformas på ett sätt som möjliggör ett personcentrerat förhållningssätt. Det gör vi genom att sluta anta att vi vet vad individer vill ha och behöver, och i stället börjar fråga och samskapa tillsammans med invånarna och medarbetarna. Det rör allt från det enskilda mötet med personen till att skapa nya tjänster och lösningar. Genom att få insikt i invånarnas egentliga behov kan vi göra rätt från början.

Tillsammans för invånaren

För att kunna uppnå en sömlös och samordnad vård, omsorg och stöd utifrån individens fokus krävs det att olika huvudmän samverkar på flera nivåer. Det handlar både om regional och kommunal vård och omsorg, men även andra myndigheter och aktörer i civilsamhället. Samverkan handlar om att ta ansvar för steget före och steget efter, och att personer inte ska känna av gränserna mellan olika aktörer. En god samverkan bygger på en kultur av tillit, förståelse och ömsesidig respekt för att gemensamt skapa förutsättningar för att resurser nyttjas på ett bättre sätt.

Ledarskap som gör det möjligt

Medarbetarnas kraft och kompetens samt tillitsfulla relationer är viktiga förutsättningar för att lyckas med omställningen. Då behövs ledare som vägleder, stöttar och möjliggör nytänkande och samarbete. Ledning och styrning på en övergripande nivå behöver peka ut riktningen framåt, göra ändamålsenliga prioriteringar och uppföljning. Ett modigt ledarskap på alla nivåer måste skapa förutsättningar för verksamheterna att utvecklas och ställa om mot en nära vård.

Kommunikation – nyckeln till en lyckad förändringsresa

En lyckad förändring krävs kommunikation på flera håll och i flera olika kanaler. Vi behöver ge information tydligt, lättillgängligt och samstämmigt. För att väcka engagemang, bygga relationer och skapa förståelse för vart vi ska krävs inte enbart information utan även dialog. Genom att prata i förväg, under tiden och efter skapar vi förtroende och får invånare och medarbetare som vill bidra.

Digitalisering som ett verktyg

Med teknik och digitala lösningar finns stora möjligheter till ökad tillgänglighet, flexibilitet och effektivitet, vilket kan vara stöd för individen i att behålla och främja hälsa och självständighet. Det kan även underlätta möjligheten att få kontakt och information på olika sätt, eller undvika onödiga resor som kan vara både påfrestande och dyra. Våga utnyttja och testa möjligheterna med nya lösningar som väl möter upp mot både personens, medarbetarnas och verksamheternas behov.

Prioriteringar som stödjer Nära vård

Om vi ska lyckas måste de ekonomiska ramarna spegla vad vi vill åstadkomma. Därför behöver det finnas både ekonomiska och verksamhetsmässiga prioriteringar som stödjer omställningen. Den resurssättning som görs behöver vara ändamålsenlig för den förflyttning vi vill se. Uppföljning av verksamhetens resultat behöver anpassas och hälsovinster beaktas i högre utsträckning. En starkare ställning för individen är en del i att klara ekonomin.

Här vill jag jobba!

Vi vill att fler ska välja yrken inom välfärden, och behålla de medarbetare som redan finns. Vi vill skapa goda förutsättningar för medarbetare att använda sin kompetens på bästa möjliga sätt och kunna utvecklas i yrket. Fler möjligheter till teamarbete, minskad strultid, att ha inflytande och vara delaktig i utvecklingen är faktorer som leder till en bättre arbetsmiljö. Att kunna lägga mer tid på det som verkligen gör skillnad för individen, tillsammans med individen, är något som kan öka attraktiviteten i välfärdsyrken.

Uppföljning

Här kommer information om hur och när färdplanen ska följas upp

Ett samarbete mellan

